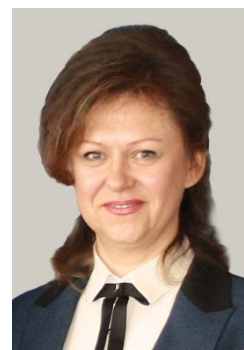

УДК 351.851:37.091.275

**УДОСКОНАЛЕННЯ
МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ЩОДО
ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ
ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ
НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ**

Полякова Вікторія

Автор пропонує методику управлінського процесу «Організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти» (надалі – ЗНО). Актуалізуються питання організації та проведення ЗНО на муніципальному рівні. На основі управлінського досвіду й нормативних документів, які регламентують проведення ЗНО, описано методику процесу його організації та проведення.

Ключові слова: *управління, методика процесу, зовнішнє незалежне оцінювання, організація та проведення зовнішнього незалежного оцінювання, пункт тестування.*

Постановка проблеми. Сучасні умови багатовекторного й глобалізованого світу породжують цілу низку проблем як для світового товариства, так і для окремих регіонів. Серед них особливе місце посідає спектр функціонування та розвитку освіти в контексті інтелектуальних й інформаційних викликів останніх років. Для прийняття виважених управлінських рішень важливим є моніторинг ситуації в галузі, аналіз найбільш суттєвих процесів у ній. Визначальну роль у вимірюванні результатів якості освіти займає зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти (далі – ЗНО), що масштабно запроваджено в Україні з 2008 року. У 2017 році ЗНО в Україні відзначило свій 10-річний ювілей.

Питання взаємодії Українського центру оцінювання якості освіти, його регіональних підрозділів та органів управління освітою місцевого рівня і до сьогодні потребують розвитку та вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень з проблематики роботи. Зовнішнє незалежне оцінювання було задумане як інструмент забезпечення рівного досвіду до вищої освіти меритократії, коли найвищі шанси на вступ до вищих навчальних закладів України отримують ті, хто має кращі навчальні досягнення. ЗНО, насамперед, призначене для того, щоб найбільш надійно, точно й справедливо оцінювати рівень навчальних досягнень.

Проблемами історії становлення, організації, впровадження та розвитку ЗНО займалися Д. Бахматюк, І. Вакарчук, Т. Вакуленко, В. Горох, Л. Гриневич, О. Іващенко, Л. Кухар, І. Лікарчук, С. Ломакович, О. Мариновська, А. Милянник, С. Раков, Г. Сазоненко, В. Сергієнко, Н. Таран, М. Теловата, В. Терещенко та ін.

Мета статті – на підставі власного управлінського досвіду та нормативних документів, які регламентують проведення ЗНО, запропонувати удосконалення муніципального управління щодо питання організації та проведення ЗНО на місцевому рівні.

Виклад основного матеріалу. Організацію та проведення зовнішнього незалежного оцінювання забезпечено спільними зусиллями Українського центру оцінювання якості освіти, дев'яти регіональних центрів, органів управління освітою різних рівнів, навчальних закладів системи загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти. Відповідно до чинного законодавства України «зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, використовується для прийому до вищих навчальних закладів на конкурсній основі» [1].

Розв'язання будь-яких проблемних питань організації та проведення ЗНО вимагає застосування комплексного підходу й подальших спільних зусиль суб'єктів адміністрування процесом зовнішнього оцінювання різних рівнів.

Ретроспективний власний 10-річний управлінський досвід з організації та проведення ЗНО дає можливість запропонувати методику процесу «Організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти», враховуючи напрацювання управління освіти і науки виконкому Криворізької міської ради, опис основних компонентів якої наведено нижче:

1. Загальні відомості про управлінський процес.

1.1 Наявна методика управлінського процесу визначає порядок організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти в питаннях сприяння регіональному центру оцінювання якості освіти щодо створення належних умов для проведення ЗНО; сертифікацію педагогічних, науково-педагогічних працівників, керівних кадрів, залучених до організації та проведення ЗНО; проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з батьківською й учнівською громадськістю через засоби масової інформації, участі в Днях відкритих дверей у вищих навчальних закладах; координацію дій усіх структурних підрозділів виконкому міської ради, правоохоронних органів щодо належної організації та проведення ЗНО.

1.2 Загальна відповідальність за управлінський процес «Організація та проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти» покладається на управління освіти і науки виконкому міськради.

1.3 Виконавець процесу – управління освіти і науки, управління охорони здоров'я, управління надзвичайних ситуацій і цивільного захисту населення виконкому міської ради; Криворізьке міське управління Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Дніпропетровській області; Криворізький відділ поліції Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області; Криворізький міський відділ Управління поліції охорони в Дніпропетровській області; начальники відділів освіти

виконкомів районних у місті рад; методисти-куратори районів, відповідальні за організацію і проведення ЗНО; відповідальні за пункти тестування; засоби масової інформації.

1.4 Відповідальність за підтримку методики управлінського процесу в робочому стані покладається на заступника міського голови відповідно до розподілу обов'язків.

1.5 Розробка, перегляд методики процесу та внесення змін відбувається відповідно до чинного законодавства України.

1.6 Споживачі послуг – учні-випускники закладів загальної середньої освіти, випускники професійно-технічних та вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації, які мають намір вступати до вищих навчальних закладів України в поточному році, випускники минулих років, які бажають стати студентами вузів України.

2. Структура управлінського процесу (представлено на рис. 1).

Дія 1. Питання організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, розглядається після надходження документів Міністерства освіти і науки України, відповідних нормативно-правових документів Українського центру та Дніпропетровського регіонального центру оцінювання якості освіти, визначаються особливості проведення ЗНО поточного року.

Дія 2. Видається наказ управління освіти і науки «Про організацію та проведення ЗНО в поточному році», яким затверджується План міських заходів із даного питання.

Дія 3. Готується проект рішення виконкому Криворізької міської ради щодо створення належних умов для проведення ЗНО.

Дія 4. Розглядаються особливості організації та проведення ЗНО на нарадах із начальниками та заступниками начальників відділів освіти виконкомів районних у місті рад, методистами КЗ «Інноваційно-методичний центр» – кураторами районів, керівниками навчальних закладів.

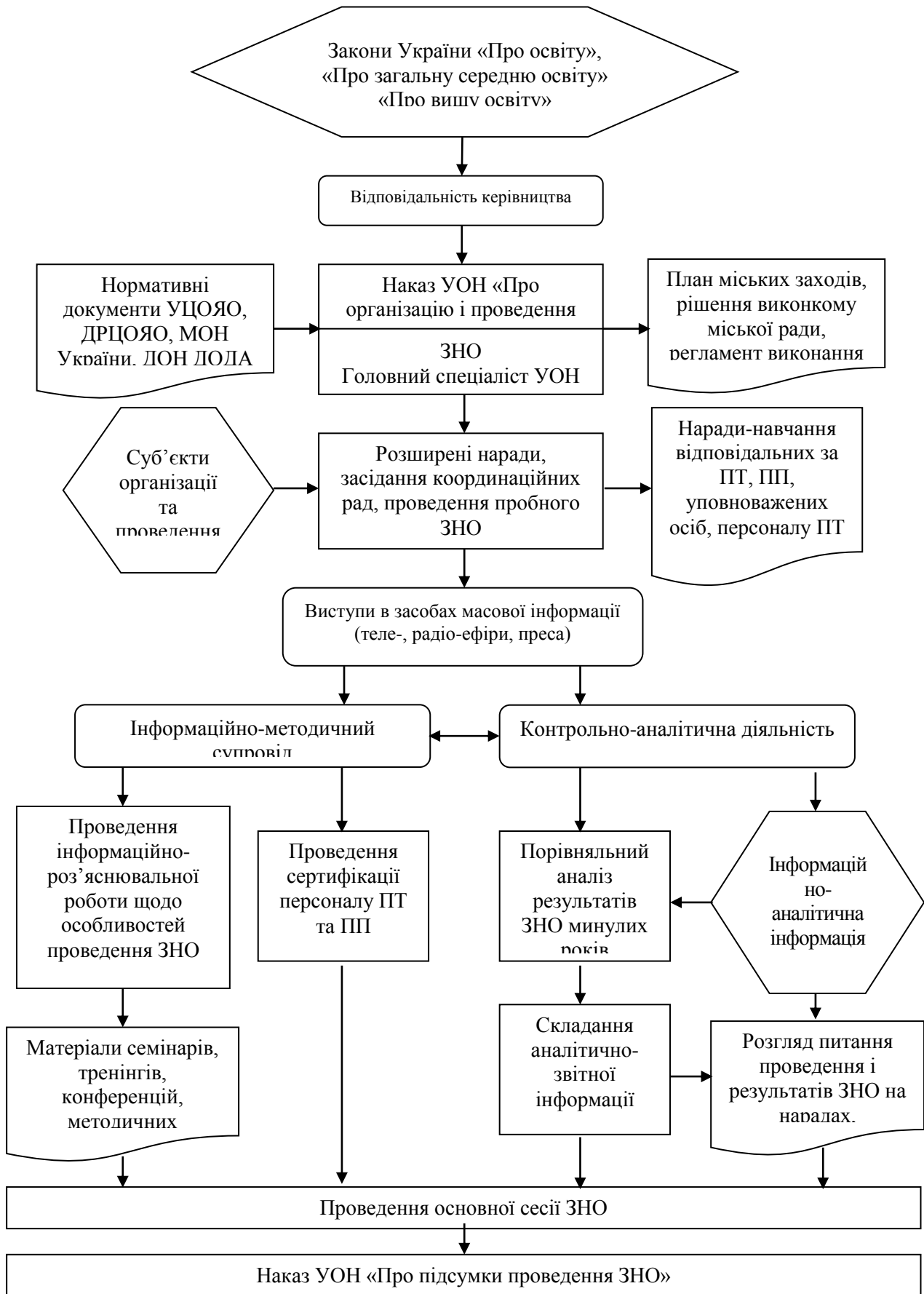

Рис. 1. Блок-схема управлінського процесу

Дія 5. Організовується інформаційно-роз'яснювальна робота з учнівською та батьківською громадськістю щодо особливостей проведення ЗНО в поточному році, яка передбачає проведення батьківських й учнівських зборів, інформаційних кампаній, лекторіїв, випуск друкованої інформаційно-освітньої та методичної продукції, участь у Днях відкритих дверей вищих навчальних закладів міста, виступи на ТРК «Рудана», «Криворіжжя», «1-й Міський», публікації в газеті «Червоний гірник» тощо.

Дія 6. Проводяться наради-навчання осіб, які плануються залучатися до проведення пробного тестування й основної сесії ЗНО. Здійснюється сертифікація персоналу пунктів тестування та пункту перевірки відкритої частини тестових завдань із української мови та літератури.

Дія 7. Приймається рішення виконкому міської ради, яким затверджується персональний склад оперативного штабу організації та проведення ЗНО й надаються відповідні доручення.

Дія 8. Організація проведення пробного тестування.

Дія 9. Проведення координаційної наради при заступнику міського голови щодо визначення стану готовності всіх задіяних структур і служб для проведення основної сесії ЗНО.

Дія 10. Організація проведення основної сесії ЗНО.

Дія 11. Видається наказ управління освіти і науки «Про підсумки проведення ЗНО в поточному році». Здійснюється аналітична робота.

3. Моніторинг якості управлінського процесу (табл. 1)

Таблиця 1

Характеристика	Нормативне значення показника	Схема моніторингу	Дії при невідповідності послуги
1	2	3	4
Контроль за реєстрацією осіб, що бажають взяти участь у ЗНО	Кількість випускників 11-х класів	Взаємодія з ДРЦОЯО	заходи адміністративного впливу на відповідальних осіб
Формування мережі пунктів тестування та пункту перевірки	Необхідна кількість пунктів тестування для проведення ЗНО	Взаємодія з ДРЦОЯО	Управлінсько-методичний супровід
Підбір і навчання педагогічних та науково-педагогічних кадрів	Необхідна кількість осіб для проведення ЗНО	Взаємодія з ДРЦОЯО	Управлінсько-методичний супровід

Продовж. табл. 1

1	2	3	4
Інформування територіальної громади міста щодо особливостей проведення ЗНО	Обізнаність із питання проведення ЗНО	Виступи у ЗМІ, участь у Днях відкритих дверей	Інформаційно-роз'яснювальна робота
Контроль за виконанням рішення виконкому міської ради	Готовність всіх структурних підрозділів до проведення ЗНО	Листування, координаційна нарада	заходи адміністративного впливу на відповідальних осіб
Сприяння здійсненню громадського контролю	Наявність/відсутність	Протокол про завершення процедури	Сприяння ДРЦОЯО щодо розгляду зауважень
Сприяння ДРЦОЯО щодо розгляду апеляційних заяв відповідно до процедури проведення ЗНО	Наявність/відсутність	Апеляційна заява	Сприяння ДРЦОЯО щодо розгляду апеляційних заяв

4. Моніторинг параметрів процесу (табл. 2)

Таблиця 2

Параметр	Відповідальний за вимір	Частота вимірів	Частота аналізування	Форма реєстрації	Рівень аналізу
Аналіз проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо особливостей ЗНО поточного року	головний спеціаліст управління освіти і науки	щоквартально протягом навчального року	щорічно	аналітична інформація	головний спеціаліст управління освіти і науки
Аналіз організації та проведення ЗНО	головний спеціаліст управління освіти і науки	щорічно	щорічно	аналітична інформація	Засідання постійних комісій депутатів міської ради; виконком міської ради
Аналіз результатів ЗНО	головний спеціаліст управління освіти і науки	щорічно	щорічно	аналітична інформація	Засідання постійних комісій депутатів міської ради, виконком міської ради, громадськість

5. Нормативні акти та документи, що використовуються при виконанні процесу (табл. 3).

Таблиця 3

Тип документа	Рівень затвердження	Формат зберігання контрольних екземплярів	Стислий опис
1	2	3	4
Закон України «Про вищу освіту»	ВРУ	електронний	Ст. 44 Закону унормовує питання щодо прийому на навчання до вищих навчальних закладів. Ст. 45 Закону регламентує питання, пов'язані з підготовкою та проведенням зовнішнього незалежного оцінювання на законодавчому рівні
Закон України «Про загальну середню освіту»	ВРУ	електронний	Ст. 35 Закону регламентує питання щодо проведення державної підсумкової атестації випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти, зокрема встановлює компетенцію Міністерства освіти і науки України щодо визначення її змісту, форм і порядку проведення
Постанова від 25.08.2004 № 1095 «Про порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти (у редакції постанови КМУ від 08.07.2015 № 533)	КМУ	електронний	Постановою ухвалено рішення щодо створення Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти, а також затверджено Порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти. Цим Порядком визначено механізм проведення зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти [2].
Постанова від 31.12.2005 № 1312 «Про невідкладні заходи щодо запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти»	КМУ	електронний	Постановою затверджено Положення про Український центр оцінювання якості освіти [3].
Постанова від 15.04.2015 № 222 «Про порядок залучення педагогічних, наукових, науково-педагогічних працівників та інших фахівців до проведення	КМУ	електронний, паперовий	Постановою визначено механізм залучення Українським та регіональними центрами оцінювання якості освіти педагогічних, наукових, науково-педагогічних працівників та інших фахівців до виконання робіт і надання послуг, пов'язаних із

Продовж. табл.3

1	2	3	4
зовнішнього незалежного оцінювання»			проведенням зовнішнього незалежного оцінювання, а також унормовано питання оплати праці залучених працівників за їх основним місцем роботи.
Наказ від 03.02.2015 № 85 «Про порядок використання приміщень навчальних закладів для проведення зовнішнього незалежного оцінювання» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки від 29.12.2015 № 1377)	МОН України	електронний, паперовий	Наказом визначено послідовність дій Українського, регіональних центрів оцінювання якості освіти та структурних підрозділів з питань освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій і навчальних закладів під час створення пунктів реєстрації учасників зовнішнього незалежного оцінювання, пунктів проведення зовнішнього незалежного оцінювання, пунктів перевірки, вимоги до їх формування
Наказ від 11.12.2015 № 1277 «Про затвердження Положення про пробне зовнішнє незалежне оцінювання»	МОН України	електронний, паперовий	Наказом визначено механізм проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання, зокрема унормовано вимоги до процедури реєстрації осіб для участі в пробному зовнішньому незалежному оцінюванні, права та обов'язки учасників, функціонування тимчасових пунктів, джерела фінансування
Наказ від 27.07.2016 № 888 «Про внесення змін до наказу МОН України від 03.02.2016 № 77»	МОН України	електронний	Урегульовано питання використання наявних навчальних програм ЗНО
Накази МОН України, УЦОЯО, ДОН ДОДА, ДРЦОЯО поточного року	МОН України, УЦОЯО, ДОН ДОДА, ДРЦОЯО	електронний, паперовий	Визначено питання організації та проведення ЗНО поточного року
Рішення виконкому міської ради «Про створення належних умов для проведення зовнішнього незалежного оцінювання»	Виконком міськради	електронний, паперовий	Щороку в березні
Посадові інструкції	Управління освіти і науки	паперовий	-

Записи, що робляться за результатами реалізації процесу, представлено у таблиці 4.

Таблиця 4

№ з/п	Найменування	Форма	Відповідальний за збір, реєстрацію та зберігання	Носій (паперовий / електронний)	Термін подання
1	Формування мережі консультаційних пунктів	Пропозиції для ДРЦОЯО	головний спеціаліст УОН, методист ІМЦ	паперовий / електронний	до 25.12
2	Формування мережі пунктів пробного тестування і основної сесії ЗНО	Пропозиції для ДРЦОЯО	головний спеціаліст УОН, методист ІМЦ	паперовий / електронний	до 01.02
3	Списки педагогів, які пройшли навчання й отримали сертифікати	Списки	головний спеціаліст УОН, методист ІМЦ	електронний	до 10.03.
4	Банк даних педагогів-екзаменаторів, які залучені до роботи в пункті перевірки відкритої частини тестових завдань із української мови та літератури	Списки	головний спеціаліст УОН, методист ІМЦ	електронний	до 20.12.
5	Аналіз організації та проведення ЗНО	Наказ, аналітична довідка	головний спеціаліст УОН	паперовий / електронний	до 01.09
6	Аналіз результатів ЗНО	Аналітична інформація	головний спеціаліст УОН	паперовий / електронний	до 01.10.

Для успішного управління освітою необхідні об'єктивні дані про стан освіти на різних рівнях (національному, регіональному, муніципальному) і про тенденції її розвитку.

Подальше вдосконалення муніципального управління організації та проведення ЗНО буде сприяти підвищенню об'єктивності оцінювання якості освіти, забезпечить його незалежність, відкритість і прозорість результатів діяльності навчальних закладів. ЗНО є важливим елементом системи оцінювання якості національної освіти, тому надає інформацію для ефективного управління.

Висновок. На основі власного управлінського досвіду описано методику управлінського процесу організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, на рівні м. Кривого Рогу. Наявна методика сприятиме підвищенню ефективності муніципального менеджменту, якісній організації і проведенню ЗНО, позитивному іміджу органів місцевого самоврядування.

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямку є розгляд й аналіз результатів державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти у 2018 році.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу :<http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1095 «Деякі питання запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти» (із змінами).
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.12.2005 № 1312 «Про невідкладні заходи щодо запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти» (із змінами).

Полякова Виктория. УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МУНИЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ В ВОПРОСЕ ПРОВЕДЕНИЯ ВНЕШНЕГО НЕЗАВИСИМОГО ОЦЕНИВАНИЯ НА МЕСТНОМ УРОВНЕ

Автор предлагает методику управленческого процесса «Организация и проведения внешнего независимого оценивания результатов обучения, полученных на основе полного среднего образования». Актуализируются вопросы организации и проведения ВНО на муниципальном уровне. На основе управленческого опыта и нормативных документов, регламентирующих проведение ВНО, описано методику управленческого процесса его организации и проведения.

Ключевые слова: *управление, методика процесса, внешнее независимое оценивание, организация и проведение внешнего независимого оценивания, пункт тестирования.*

Poliakova Victoriia. IMPROVING OF EIT ORGANIZATIONAL TECHNOLOGIES AT THE MUNICIPAL LEVEL

The author illuminates a procedure of «Organization and execution of external independent testing outcomes acquired on the basis of complete secondary education» the issue of testing and implementation at the municipal level are actualized. Based on management experience and normative documents regulating the conduct of testing, method describes the process of its organization and conduct.

Key words: *management, methodology of the process, external independent testing, organization and conduct of the EIT, testing post.*